

Date: 11th January-2025

YOSH DAVRIDA QAROR QABUL QILISH VA MAS'ULIYAT

Abdurashidova Gavhar

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Yosh davri shaxsning rivojlanishining asosiy bosqichlaridan biri bo'lib, bu davrda qaror qabul qilish jarayonlari va mas'uliyatni anglash muhim o'rin tutadi. Yoshlar o'zining ichki dunyosini shakllantirayotgan va hayotidagi yo'nalishlarni belgilayotgan bir davrda turli qarorlar qabul qilishadi. Bu maqolada, yosh davrida qaror qabul qilish jarayoni va mas'uliyatning shakllanishi o'rganiladi. Yoshlarning qarorlar qabul qilishdagi o'zgaruvchanliklari, ular ta'sir qiladigan omillar, va qarorlarni mas'uliyat bilan qabul qilishning psixologik jihatlari tahlil qilinadi. Yoshlarning o'z hayotlariga va jamiyatga ta'sir o'tkazadigan qarorlar qabul qilishdagi roli ularning kelajakdagi shaxsiy va ijtimoiy muvaffaqiyatlariga ta'sir qiladi.

Kalit so'zlar: Yosh davri, qaror qabul qilish, mas'uliyat, shaxsiy rivojlanish, ijtimoiy ta'sir, psixologik rivojlanish, hayotiy tajriba.

Kirish:

Yosh davri insonning shaxsiy va aqliy rivojlanishining eng muhim bosqichlaridan biridir. Bu davrda o'smirlar o'z hayotini shakllantirish, maqsadlar belgilash va kelajakda qanday yo'nalishda harakat qilishni qaror qilishlari kerak. Yoshlar uchun qaror qabul qilish jarayoni juda murakkab bo'lib, bu jarayonda turli omillar, jumladan, oilaviy tarbiya, ijtimoiy ta'sir, do'stlar va tengdoshlarning fikrlari, shuningdek, shaxsiy qiziqishlar va hissiyotlar muhim o'rin tutadi. O'smirlik davrida qarorlar qabul qilish, nafaqat shaxsiy hayot, balki ijtimoiy munosabatlar, o'qish, kasb tanlash kabi masalalarda ham katta ahamiyatga ega. Bu davrda yoshlar o'zlarining qarorlarini mas'uliyat bilan qabul qilishni o'rganadilar va bu, ularning kelajakdagi shaxsiy va ijtimoiy muvaffaqiyatlarida muhim rol o'ynaydi.

Yosh davri — bu insonning shaxsiy rivojlanishidagi muhim o'rin tutadigan davr bo'lib, u o'zining mas'uliyatini anglash va qarorlar qabul qilish jarayonida yangi bosqichlarga qadam qo'yadi. Yoshlar bu davrda ko'plab turli qarorlarni qabul qilishadi va ularning har biri, kelajakda qanday shaxs bo'lishini, jamiyatdagi o'rni qanday bo'lishini belgilaydi. Shu sababli, yoshlarning qaror qabul qilishda mas'uliyatni o'z zimmasiga olishlari, ularning o'zlikni anglash va shaxs sifatida rivojlanishlariga katta ta'sir ko'rsatadi.

Asosiy qism:

1. Yosh davrida qaror qabul qilish jarayoni: Yoshlar uchun qaror qabul qilish jarayoni ko'pincha o'zgaruvchan va murakkab bo'ladi. O'smirlar, ko'pincha, turli xatoliklar va sinovlar orqali qarorlar qabul qilishadi, chunki ular hali hayotning to'liq ma'nosini va oqibatlarini to'liq anglamaydilar. Qarorlar qabul qilishda, yoshlar odatda ma'lum bir maqsadga erishish istagi, hissiy holatlar va ijtimoiy talablar kabi ko'plab omillarga tayangan holda harakat qilishadi.

Date: 11th January-2025

Bu davrda o'smirlar o'z shaxsiy me'yorlarini yaratishda, shuningdek, ijtimoiy norma va qadriyatlarni o'rganishda, qarorlar qabul qilishning muhim qadamlarini qo'yadilar. Ko'pincha, ular ijtimoiy ta'sirga, do'stlarining fikrlariga, oilaning qarashlariga va jamiyatdagi hozirgi voqealarga qarab qarorlar qabul qilishadi. Yoshlarning qaror qabul qilish jarayonida o'tkazgan xatoliklari va muvaffaqiyatlari ularning shaxsiy rivojlanishini shakllantiradi va o'zlikni anglashda katta ahamiyatga ega.

Yoshlar uchun qaror qabul qilishda ishonch, xavotir, va atrof-muhitdagi ta'sirlar katta rol o'ynaydi. Bu davrda qarorlar, nafaqat o'zining shaxsiy hayoti, balki jamiyat bilan bog'liq o'zaro ta'sirlarni o'z ichiga oladi. Shunday qilib, yoshlarning qaror qabul qilish jarayonida o'zlarining atrofidagi ijtimoiy tizimlarni, o'rganayotgan sinf doirasini va o'zgarmayotgan oilaviy qadriyatlarni inobatga olishlari zarur.

2. Yoshlar va mas'uliyat: Mas'uliyatni anglash, yoshlarning shaxsiy rivojlanishining muhim bosqichi hisoblanadi. Yoshlar o'zlarining qarorlariga mas'uliyatni olishni o'rganishlari kerak. O'smirlar uchun mas'uliyatni anglash, nafaqat o'zlarining shaxsiy qarorlarining oqibatlarini, balki jamiyatdagi o'z o'rinlarini, o'qishdagi muvaffaqiyatlarini va kelajakdagi kasblarini o'z ichiga oladi.

Mas'uliyatni anglash jarayoni o'z-o'zini tanish va o'zining barcha harakatlari uchun javobgarlikni o'z zimmasiga olishni talab qiladi. Yoshlar, o'smirlik davrida, o'z xatoliklarini anglab, ulardan saboq olishlari zarur. Bu jarayon ijtimoiy va pedagogik muhitda o'tkazilgan vaqt davomida, ularning ota-onalari va o'qituvchilarining mas'uliyatli yondashuvlari bilan amalga oshadi.

Yoshlarning mas'uliyatni his qilishlari, ularning shaxsiy va ijtimoiy muvaffaqiyatlarini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Mas'uliyatni to'g'ri anglash yoshlarning ijtimoiy moslashuvini, o'z-o'zini hurmat qilishini va mustaqil qarorlar qabul qilishdagi qobiliyatlarini rivojlantiradi.

3. Qarorlar va ularning oqibatlari: Yoshlar o'z qarorlarining oqibatlarini to'liq tushunmasliklari mumkin, bu esa ular uchun ba'zan salbiy ta'sirlar keltirib chiqaradi. O'smirlar uchun qarorlar qabul qilishda natijalarini anglash va ularga tayyor bo'lish psixologik va ijtimoiy rivojlanishning asosiy qismidir. Shunday bo'lsa-da, ular o'z qarorlarining oqibatlarini to'liq anglashni o'rgansalar, hayotda muvaffaqiyatli bo'lishlari mumkin.

Qarorlar qabul qilishning samarali bo'lishi uchun yoshlar, o'zlarining qiziqishlarini, hissiyotlarini va atrof-muhitdan kelib chiqqan faktlarni tahlil qilishlari zarur. Bu jarayon, ularning shaxsiy o'sishini, ijtimoiy rivojlanishini va o'ziga bo'lgan ishonchni kuchaytiradi.

Xulosa:

Yosh davrida qaror qabul qilish va mas'uliyatni anglash insonning shaxsiy rivojlanishi uchun muhimdir. O'smirlik davrida qarorlar qabul qilish jarayoni ko'plab omillarga, jumladan, hissiy holatga, ijtimoiy ta'sirlarga va o'rganilgan tajribalarga bog'liq bo'ladi. Yoshlar o'zlarining qarorlariga mas'uliyatni olishni o'rganishlari kerak, chunki bu ularga hayotda muvaffaqiyatli bo'lishga yordam beradi. Yoshlarning qarorlarining oqibatlarini anglash va ularning psixologik jihatlarini to'g'ri baholash, ularning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishiga yordam beradi. Shu sababli, yoshlarni qaror qabul qilish jarayonida

Date: 11th January-2025

mas'uliyatli yondashuvni o'rgatish, ularga kelajakdagi muvaffaqiyatlarining kalitini taqdim etadi.

ADABIYOTLAR:

1. Abdurashidova, G. (2024). O'QUVCHILARDA DESTRUKTIV XULQ KO'RINISHLARINING PAYDO BO'LISHI VA UNING OLDINI OLISH CHORALARI. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 651-659.
2. Abdurashidova, G. (2024, May). O 'smirlarda destruktiv xulq ko 'rishlari shakllanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari. In *CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD* (Vol. 1, No. 4, pp. 5-7).
3. Икромова, С. А. (2024). ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ПСИХОЛОГИИ В ЖИЗНИ ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 26-31.
4. Ikromova, S. A. (2024). INTELLEKT VA IQBOL: KOGNITIV PSIXOLOGIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 99-104.
5. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВНЫЕ ОБЩИЕ ПОНЯТИЯ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПСИХОЛОГИИ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 20-25.
6. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ КРИЗИСЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 29-35.
7. Икромова, С. А. (2024). ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ И ПАМЯТЬ ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 59-65.
8. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK SALOMATLIK VA UNING JAMIYATDAGI ROLI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 93-98.
9. Икромова, С. А. (2024). КОНСУЛЬТИРОВАНИЕ И ТЕРАПИЯ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 8-14.
10. Икромова, С. А. (2024). ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ПСИХОЛОГА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 63-68.
11. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ И ИХ РЕШЕНИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 46-52.
12. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK YORDAMNING ASOSIY USULLARI: MASLAHATLASHUV VA TERAPIYA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 87-92.
13. Ikromova, S. A. (2024). EMOTSIYALAR VA ULARNING PSIXOLOGIK TA'SIRI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 105-110.

Date: 11th January-2025

14. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNING DAVOLASH USULLARI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 75-80.
15. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИИ И ИХ ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ЭФФЕКТЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 49-55.
16. Ikromova, S. A. (2024). SHAXSIYAT PSIXOLOGIYASI VA UNING SHAKLLANISHI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 62-67.
17. Икромова, С. А. (2024). ФРЕЙД И ЕГО ВКЛАД В НАУКУ ПСИХОЛОГИЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 43-48.
18. Ikromova, S. A. (2024). KOGNITIV PSIXOLOGIYA: BILISH JARAYONLARI VA XOTIRA. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 81-86.
19. Икромова, С. А. (2024). ЭМОЦИОНАЛЬНЫЕ ОПЫТЫ ЧЕЛОВЕКА И ПРОЦЕСС НИМИ УПРАВЛЕНИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 14-19.
20. Икромова, С. А. (2024). ПОВЕДЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА И ВНУТРЕННЯЯ МОТИВАЦИЯ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 8-13.
21. Икромова, С. А. (2024). ОСНОВЫ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 22-28.
22. Икромова, С. А. (2024). РАЗЛИЧИЯ В МУЖСКОЙ И ЖЕНСКОЙ ПСИХОЛОГИИ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 1-7.
23. Ikromova, S. A. (2024). STRESS VA UNING PSIXOLOGIK TA'SIRI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 68-74.
24. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ ОТ ДЕТСТВА ДО ВЗРОСЛОСТИ. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 1-7.
25. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK REABILITATSIYA VA MUAMMOLI SHAXSLAR BILAN ISHLASH. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 111-116.
26. Икромова, С. А. (2024). ГРУППЫ И СОЦИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ R. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 32-38.
27. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ РЕАБИЛИТАЦИЯ, ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА И ВОССТАНОВИТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 56-62.
28. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЯ ЛИЧНОСТИ И ВНУТРЕННИЙ МИР ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 53-58.

Date: 11th January-2025

29. Ikromova, S. A. (2024). TUG'ISH VA OTA-ONA BO'LISHNING PSIXOLOGIK ASOSI. Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology, 1(2), 117-122.
30. Икромова, С. А. (2024). КОГНИТИВНАЯ ПСИХОЛОГИЯ ПСИХИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ ЧЕЛОВЕКА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 36-42.
31. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РОДИТЕЛЬСТВА. New modern researchers: modern proposals and solutions, 1(2), 15-21.
32. Икромова, С. А. (2024). СТРЕСС И ЕГО ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ЧЕЛОВЕКА. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 39-45.
33. Ikromova, S. A. (2024). JINSIY PSIXOLOGIYA: ERKAK VA AYOL PSIXOLOGIYASI FARQLARI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 277-282.
34. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIYADA ETIKA VA QONUNLAR: PSIXOLOGNING JAVOBGARLIGI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 265-270.
35. Ikromova, S. A. (2024). YOSHLAR VA PSIXOLOGIK KRIZISLAR. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 283-288.
36. Ikromova, S. A. (2024). FREUD VA UNING PSIXOLOGIYA ILMIGA QO 'SHGAN HISSASI. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 319-322.
37. Ikromova, S. A. (2024). IJTIMOY PSIXOLOGIYA: GURUHLAR VA IJTIMOY TA 'SIRLAR. Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system, 1(2), 271-276.
38. Ikromova, S. A. (2024). IJTIMOY PSIXOLOGIYANING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI. PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI, 2(1), 193-196.
39. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG 'ICH SINFLARDA O 'QITISHDA MULTIMEDIA TEXNOLOGIYALARINING ROLI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 108-113.
40. Akbarovna, I. S. (2024). BOLALARNING O 'QISH VA YOZISH KO 'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI USULLARI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 120-125.
41. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG 'ICH TA 'LIMDA O 'YINLAR ORQALI O 'QITISH: AFZALLIKLAR VA USULLAR. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 126-131.
42. Akbarovna, I. S. (2024). BOSHLANG 'ICH TA 'LIMDA INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVNING AHAMIYATI. Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology, 1(3), 114-119.

Date: 11th January-2025

43. Akbarovna, I. S. (2024). STRESS, DEPRESSIYA VA BOSHQA RUHIY HOLATLARNING PSIXOLOGIYADAGI O'RNI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 7-13.
44. Akbarovna, I. S. (2024). PSIXOLOGIK RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA ULARNING AHAMIYATI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 14-19.
45. Akbarovna, I. S. (2024). QAYTA ISHLASH JARAYONI, XOTIRA, FIKRLASH VA MUAMMONI HAL QILISH. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 32-37.
46. Akbarovna, I. S. (2024). IJTIMOIIY MUNOSABATLAR, GURUH DINAMIKASI VA INSONLARNING IJTIMOIIY DAVRANISHLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 26-31.
47. Akbarovna, I. S. (2024). EMOTSIYALARNI TANISH, IFODALASH VA BOSHQARISH USULLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 1(3), 20-25.
48. Сайфуллаева, Н. Б. (2021). ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ КЛАССНЫХ УРОКОВ. *Вестник науки и образования*, (15-3 (118)), 40-42.
49. Сайфуллаева, Н. Б. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ОБУЧЕНИИ МАТЕМАТИКЕ. In *НОВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ* (pp. 10-12).
50. Сайфуллаева, Н. Б. (2023). РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ КОМПЬЮТЕРНЫМ НАУКАМ. *Universum: технические науки*, (4-1 (109)), 41-43.
51. Toymurodov, A. (2023, December). MODERN INTERPRETATION OF PSYCHODIAGNOSTICS AND PSYCHOCORRECTION OF EXTREME SITUATIONS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES"* (Vol. 1, No. 5, pp. 71-79).
52. Toymurodov, A. (2023). BASICS OF PROVIDING PSYCHOLOGICAL SERVICES TO MILITARY PERSONNEL. *Академические исследования в современной науке*, 2(24), 148-152.
53. Fattullayeva, M. M. (2024). О 'QUVCHILARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA ERTAKLAR O 'QITISHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI. *PEDAGOG*, 7(4), 243-248.
54. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSONNING XULQ-ATVORI VA MOTIVATSIYASI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 301-306.
55. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). YOSH VA PSIXOLOGIK RIVOJLANISH: BOLALIKDAN KATTALIKKA QADAR. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 295-300.
56. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). PSIXOLOGIYANING UMUMIY TUSHUNCHASI VA ASOSIY SOHALARI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 289-294.

Date: 11th January-2025

57. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSONNING HISSIY TAJRIBALARI VA ULARNI BOSHQARISH. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 307-312.

58. qizi Fattullayeva, M. M. (2024). INSON PSIXIKASINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI. *Methods of applying innovative and digital technologies in the educational system*, 1(2), 313-318.

59. Fattullayeva, M. (2024). O 'QUVCHILARNING SO 'Z BIRIKMASI, GAP USTIDA ISHLASH KO 'NIKMASINI O 'STIRISH. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(9), 534-542.

60. Kamilovna, R. N. (2021). Coaching approach at a mathematics lesson in grade 3 in the educational structure "equal partner". *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 10(1), 228-234.

61. Rajabova, N., & Fayziyeva, D. (2021). FOLKLORISM IN THE WORKS OF DILSHOD RAJAB. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 212-214).

62. Rajabova, N. (2023). BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 27(27).

